

De keuring van vee in geslachten toestand zij overal verplicht; het onderzoek, ten behoeve der keuring, vóór het slachten worde facultatief gelaten.

De benoeming van het keuringspersoneel geschiede door den staat.

Van de uitspraak van een deskundige zij hooger beroep mogelijk.

Het beginsel van vergoeding ingevolge — of tot het instellen van verzekering tegen — schade, geleden door afkeuring worde door de regeering aanvaard.

Ter wille der keuring worden aan een gestreng toezicht van rijkswege onderworpen: *a.* aan bestaande slachterijen: ev. aan te brengen wijzigingen in bouw of inrichting, alsmede het beheer en de orde; *b.* aan alle nieuw op te richten slachterijen, zoo voor export als ook voor winkelnering en voor engros: de bouwplannen, de installatie, het beheer en de ordelijkheid".

W. C. SCHIMMEL.

G. OOSTERBAAN, *De gezondheidswet en de Woningwet*. Tweede supplement. Groningen, J. B. WOLTERS, 1902.

Nadat ik korten tijd geleden (Deel II n°. 8 van den loopenden jaargang) melding maakte van het verschijnen van de eerste aanvulling van OOSTERBAAN's boek, is nu reeds het tweede supplement verschenen. Dit bevat slechts het Koninklijk besluit van den 28sten Juli 1902 tot uitvoering der artikelen 7, 8, 9, 26, 27, 28, 30, 34, 35 en 36 der Woningwet, is geheel van administratieve aard en heeft uit een oogpunt van hygiëne geen directe beteekenis. De uitgave van dit tweede supplement is ons echter het bewijs, dat de schrijver voortgaat zijn werk te completeeren.

P. MUNTENDAM.

INGEZONDEN.

VRAAG A 1 VAN DE DOOR HET HOOFDBESTUUR VERZONDEN VRAGENLIJST.

Het is geen wonder, dat wij moeite hebben een keus te doen. Wij weten wat wij hebben, kennen daarvan de deugden en gebreken; maar van de vakvereeniging hebben wij geen ervaring. In het buitenland bestaat wel iets dergelijks, in Frankrijk n.l.; maar de toestanden zijn geheel anders dan de onzen, en wij kunnen wel de bepalingen dier syndicaten lezen, maar met eigen oogen de werking nagaan kunnen wij niet. Wij zijn daarbij op mededeelingen, en misschien eenzijdige, aangewezen. Geen wonder, dat wij aarzelend zijn; dat wij twijfelen of wij in een gewichtige zaak doelmatig gaan

ingrijpen. Gewichtig is de zaak. Door het coöperatie-stelsel in andere vakken dreigt van ziekenfondsen, groote industriele ondernemingen, ziekenverzekering wellicht, uitbuiting der geneeskundigen. Zoo goedkoop mogelijk werk, — te goedkoop, buiten alle evenredigheid goedkoop, dat doet er niet toe; maar kapitaalwinst, bezuiniging, zoo weinig mogelijk uitgaven, dat is de vraag der toekomst. Zal de geneeskundige ook zich vereenigen, om tegen die grenzenlooze eischen een dam op te werpen: coöperatie tegen coöperatie stellen? Wat zal daarvan het gevolg wezen? Zeker wel zal dat voordeelen en nadeelen hebben. Vakvereeniging kweekt gemeenschapsgevoel aan; zij houdt andere zwakkere coöperaties al zonder strijd af van onze goed aaneengesloten phalanx; zij zal de materieele positie der zwakken verbeteren. Wat wil dat zeggen, zwakken? Daarmede bedoel ik niet hetzelfde als onkundigen. Door onze examens hebben wij allen getoond een zekere mate van kennis te bezitten, die voldoende mag gerekend worden om bij groote belangstelling en werkkraft ons in staat te stellen op het gebied van kennis te leveren wat anderen leveren. Anders is dat op het gebied van humaniteit, tact en zelfvertrouwen. Dat zijn gemoedseigenschappen, die, zoo al niet geheel onmogelijk, toch zeldzaam verkregen worden door oefening als de aanleg ontbreekt. De zulken nu, én de luien, gaan tot de materieel misdeelden behooren, en, als zij uit zich zelve geen middelen bezitten, tot de noodlijdenden. De vakvereeniging zal hun van groot materieel voordeel zijn. Zij zal gemeentebesturen, fondsen en coöperaties dwingen hen voldoende te honoreeren. Die uitwerking zal dus voor den luien en voor den zwakke in tact, humaniteit en zelfvertrouwen een voordeelige zijn. Hij kan dan niet meer zoo licht door de nukken of invallen van een patiënt plotseling zijn ontslag krijgen; eerst als het jaar ten einde is en nog alleen door het bestuur.

Wat wordt er van de goeden? Tegenover het publiek kan de vakvereeniging weinig uitrichten. Een eerlijke en loyale concurrentie kan zij vorderen; maar dat zal zij weinig verder kunnen doorzetten dan nu reeds geschiedt tengevolge van de achting of minachting der collega's. Van degenen, die door de minachting der collega's niet terughoudend kunnen worden, zullen er zich weinigen door de tuchtmiddelen laten weerhouden; zij zullen uitreden. De sterkere krijgt dus weinig of geen steun bij de vakvereeniging. Er komt dus: nivelleering.

Dat zijn nu theoretische beschouwingen, dit geef ik toe; maar zij komen wonderlijk overeen met de feiten, die de vakvereeniging uitwerkte bij de onderwijzers, een beroep aan het onze het meest analoog, omdat ook de mensch hun arbeidsveld is, omdat zij eveneens tact en humaniteit naast kennis moeten bezitten. In de groote steden nu heeft hun vakvereeniging goede salarissen, en periodieke verhoogingen naar het aantal dienstjaren weten te bewerken; maar daar komt het voor dat een ouder collega, die te weinig tact bezit, slecht onderlegde leerlingen aflevert aan een hogere klasse met een bekwaam maar jonger onderwijzer. Deze maakt zijn tekortkomingen voor een groot deel goed. De eerste steekt het meeste geld op en maakt de meeste praatjes. De zwakken worden dus gedragen door de sterken. Zal dat ook bij ons zoo zijn? Ik weet het niet; daartoe moeten wij ondervinding hebben. En wat zal dan verder volgen uit de verbeterde positie der zwakken? Ik

denk, er zal een tijd lang minder geklaagd worden; dientengevolge zal de toename der medici hooger worden opgedreven, totdat de te groote toename ook de sterken zwak maakt. Dan zijn wij tot het medisch proletariaat genaderd, dat wij met onze vakvereniging niet hebben kunnen voorkomen, enkel wat hebben vertraagd.

Als voordeelen der vakvereniging beschouw ik dus: toename van het gemeenschapsgevoel onder de medici, betere salariering der zwakken. Als nadeelen: het dragen der zwakken door de sterken totdat de overdreven artsentoevloed ook hen zwak maakt. Dan komt het corrigens: verminderd aanbod; welk corrigens zonder vakvereniging vroeger zal komen en tegelijk de sterken sterk zal laten.

Ziedaar, waarom ik op vraag A 1 met „neen” zal antwoorden. Dan komt A 2 aan de orde. Moeten de Afdeelingen dien weg op?

Er bestaat in onze Maatschappij een strooming vóór de vakvereniging, naar ik geloof, alléén in de groote centra; omdat daar de coöperaties als paddestoelen uit den grond opschieten. De behoefte is dus voorshands lokaal. In de praktijk zijn de gevolgen slechts te vermoeden, niet practisch ondervonden. Wat is dus eenvoudiger dan de tweeslachtige oplossing; laat de Afdeelingen de ervaring opdoen. Zij is afgekeken van de natuur, het is de biologische gang. De peripherie begint sensibele indrukken te krijgen van de omgeving en daarop door doelmatige reflexen eigenmachtig te antwoorden. Ieder deel der peripherie op zijn wijze, en anders dan een ander deel. Eerst als de lagere centra genoeg ondervinding hebben opgedaan en voldoende geoefend zijn om met eenvoudige en samengestelde reflexen doelmatig te antwoorden op sensibele prikkels, dan volgt coördinatie der verschillende locale centra tot een hooger centrum begaafd met de ondervinding van alle locale centra te samen. Wij verkeerden op het gebied der vakvereniging nog in het beginstadium. Wij moeten nog ondervinding opdoen, lagere centra in de zaak inwerken.

Voeg nu daar bij, dat het begrip vakvereniging in strijd is met de historische ontwikkeling der Maatschappij en met het ideaal van velen der sterken, zoodat het bij hen groote tegenkating zal ontmoeten; dan geloof ik, dat het voorgestelde de grootste concessie is die voor de vakvereniging was te krijgen, maar dat ook zonder die concessie, door de macht der feiten alleen, de ondervinding opgedaan zal worden, omdat onze tegenwoordige organisatie niet in strijd is met die concessie.

Vergis ik mij niet dan zal de ondervinding ten gevolge hebben, dat de vakvereniging reeds aan de peripherie zal worden afgekeurd.

Lienden, October 1902.

J. BORST.

VERMINDERING VAN HET GELEIDINGSVERMOGEN,
DAN WEL VAN DE CONTRACTILITEIT, ALS OORZAAK VAN
DEN ALTERNEERENDEN POLS.

Hoewel een uitvoerige discussie over het vraagstuk der onregelmatige polsen — een probleem, in zijn tegenwoordigen vorm het eerst 1) hier te

1) *Geneeskundige Bladen* 1897, blz. 77.